

**CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU**
2043, mun.Chișinău, str.Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail:
cac@justice.md

**АПЕЛЛЯЦИОННАЯ ПАЛАТА
КИШИНЭУ**
2043, мун. Кишинэу, ул. Теилор
4,
www.instante.justice.md; e-mail:
cac@justice.md

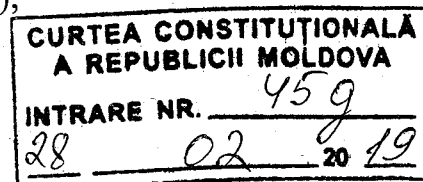
Dosar nr. 2r-2/19
Data expedierii: 16.11.2018

Destinatar: Curtea Constituțională a RM
mun.Chișinau, str.Alexandru Lăpușneanu 28

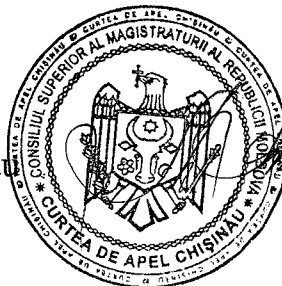
Prin prezenta, Curtea de Apel Chișinău, Vă expediază încheierea din 19.02.2019 nr.2r-2/19 și sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.3 alin (2) al Legii 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil al cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil al hotărîrii judecătorești, înaintată de către reprezentantul recurentului Coțofan Vladislav, avocatul Beriozchin Ana, în cadrul examinării cauzei civile la cererea de chemare în judecata înaintată de Coțofan Vladislav către Ministerul justiției privind încasarea dobânzii de întârziere.

Anexa:

- copia încheierii Curții de Apel Chișinău din 19.02.2019 nr.2r-2/19 (3 file);
- sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate (10 file);
- cererea de chemare în judecată (3 file);
- referință (2file);
- încheiere din 23.11.2018, nr.2-2253/18 (1 file);
- cerere de recurs (4 file).

Cu respect,
Judecătorul Curții de Apel Chișinău

Marina Anton

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume BERIOZCHIN

2. Prenume ANA

3. Funcția AVOCAT

4. Adresa MD2060, mun.Chișinău,bd. Decebal 139 b, bir.107

5. Tel./fax 069246351

6. Numele și prenumele reprezentantului*

7. Ocupația reprezentantului

8. Adresa reprezentantului

9. Tel.

10. Fax

11.....

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării

II – OBIECTUL SESIZĂRII

12.

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare:

Verificarea constituționalității a prevederilor art. 3 (2) al Legii 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, și anume a sintagmei ”de la intrarea în vigoare”, care pretind că contravine **art. 23 (2) al Constituției Republicii Moldova.**

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13.

La 05 septembrie 2018 reclamantul Coțofan Vladislav a depus o cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției privind constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei civile și încasarea prejudiciului moral.

În susținerea poziției sale, reclamantul a menționat că litigiul civil între el și B.V a avut o durată excesivă de examinare, deoarece s-a examinat în două grade de jurisdicție unsprezece ani și o lună. Totodată a reținut, că ultimul act judecătoresc de dispoziție este decizia Curții de Apel Chișinău din 01.02.2018, care a devenit irevocabilă prin neatacare la data expirării termenului de recurs.

În ședința de judecată Ministerul Justiției a ridicat excepția de tardivitate a cererii de chemare în judecată, menționând că cererea privind constatarea încălcării dreptului de examinare în termen rezonabil a cauzei civile urmează a fi depusă în termenul de 6 luni de la intrarea în vigoare a actului judecătoresc de dispoziție conform prevederilor art. 3 (2) al Legii 87 din 21.04.2011. Decizia Curții de Apel Chișinău din 01 februarie 2018 nu a fost atacată, respectiv termenul de 6 luni pentru depunerea cererii de chemare în judecată privind constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil urmează a fi calculat din data pronunțării deciziei Curții de Apel Chișinău.

Avocatul reclamantului, Beriozchin Ana și-a exprimat dezacordul cu excepția de tardivitate invocată, motivând că hotărârile judecătorești intră în vigoare la data când ele rămân irevocabile. O decizie a instanței de apel este definitivă la data pronunțării, însă devine irevocabilă prin neatacare după expirarea termenului de recurs în condițiile art. 254 (2) pct. b Cod de Procedură Civilă. Respectiv, termenul de 6 luni pentru depunerea cererii de chemare în judecată în condițiile Legii 87 începe să curgă din data ce actul judecătoresc de dispoziție devine irevocabil.

Prin încheierea judecătorei Chișinău, sediul Central din 23 noiembrie 2018 a fost admisă excepția de tardivitate invocată de Ministerul Justiției, a fost respinsă cererea de chemare în judecată a lui Coțofan Vladislav privind constatarea încălcării dreptului la examinare a cauzei civile în termen rezonabil și încasarea prejudiciului moral ca fiind **tardivă**.

În suportul soluției sale, instanța de fond a reținut că în Legea 87, art. 3 alin 2 legiuitorul stabilește cert că în cazul în care se pretinde încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, cererea se depune în termen de șase luni de la **data intrării în vigoare a actului judecătoresc**, adică la data devenirii **definitive**, și nu de la data devenirii **irevocabile** a hotărârii judecătorești.

La data de 06 decembrie 2018 în interesele reclamantului Coțofan Vladislav a declarat recurs avocatul Beriozchin Ana, prin care a solicitat anularea încheierii judecătorei Chișinău, sediul Central din 23 noiembrie 2018, motivând că în sensul art. 35 CEDO termenul de șase luni pentru depunerea cererii privind constatarea încălcării a unei prevederi ai Convenției Europene a Drepturilor Omului se calculează din data ce actul judecătoresc de dispoziție a devenit irevocabil, iar sintagma „de la data intrării în vigoare „, a actului judecătoresc de dispoziție din art. 3 alin 2 al Legii 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, nu este clară și previzibilă și creează incertitudine în aplicare, deoarece o asemenea noțiune nu se conține în Codul de Procedură Civilă. Totodată, noțiunea de „ hotărâre definitivă” în jurisprudența națională diferă de aceeași noțiune în sensul Convenției, care califică o decizie internă definitivă cea care a epuizat căile de recurs interne” adică care a devenit irevocabilă”.

Astfel, în procesul de examinare a cauzei civile, am constatat că sintagma” de la data intrării în vigoare „, .. a actului judecătoresc care se conține în art. 3 alin 2 al Legii 87 din 21.04.2011 cu următorul conținut „în cauzele în care se pretinde încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, cererea de chemare în judecată poate fi depusă în cadrul examinării cauzei în fond sau în decursul a 6 luni de la intrarea în vigoare a ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale sau de scoatere de sub urmărire penală ori a actului judecătoresc de dispoziție” este neclară, imprecisă și creează incertitudine în aplicare, astfel **contravine art. 23 (2) al Constituției Republicii Moldova și afectează dreptul constituțional al reclamantului de a-și cunoaște drepturile.**

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

14.

Excepție de neconstituționalitate a sintagmei ”de la intrarea în vigoare” din art. 3 (2) al Legii 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești în raport cu prevederile art. 23 alin 2 al Constituției Republicii Moldova.

Determinarea cu precizie a momentului din care începe curgerea termenului de depunere a cererii de chemare în judecată privind constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei civile în termen rezonabil prezintă o importanță deosebită, deoarece anume din acel moment, în interiorul termenului de șase luni reclamantul este în drept să solicite apărarea drepturilor încălcate și intereselor legitime.

Art. 3 (2) al Legii 87 din 21.04.2011 stabilește că termenul de șase luni pentru depunerea cererii de chemare în judecată privind constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil se calculează „de la intrarea în vigoare .. a actului judecătoresc de dispoziție”.

Cauzele civile se examinează conform legislației procedurale civile.

Conform art. 2 (1) Cod de Procedură Civilă procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun este stabilită de Constituția Republicii Moldova, de hotărârile și deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului, de hotărârile Curții Constituționale, de prezentul cod și de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului cod.

Codul de Procedură Civilă nu conține noțiunea de act judecătoresc de dispoziție „**intrat în vigoare**”, dar conține noțiunile de act judecătoresc de dispoziție „**definitiv**” și/sau „**irevocabil**”.

Cum rezultă din hotărârea Curții Constituționale nr. 32 din 17.11.2016 noțiunile de „definitiv” și „irevocabil” în sensul Codului de Procedură Civilă sunt următoarele:

- o hotărâre judecătorească definitivă are autoritatea lucrului judecat, dar poate fi rejudecată de către o altă instanță superioară,
- o hotărâre judecătorească irevocabilă are puterea de lucru judecat și nu poate fi atacată pe o cale ordinară de atac.

Noțiunea „**intrat în vigoare**” este caracteristică procesului legislativ și subînțelege „obținerea puterii juridice din data publicării sau termenului indicat în actul legislativ cu caracter limitat – până la abrogarea actului normativ”.

Reclamantul este plasat într-o situație de incertitudine de când începe curgerea termenului de depunere a cererii de chemarea în judecată: din data când hotărârea judecătorească devine **definitivă** sau **irevocabilă**.

Respectiv, calcularea termenului de prescripție pentru cauze civile intentate în baza Legii 87 din data **intrării în vigoare a actului de dispoziție** nu-i permite persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite, astfel această normă de drept nu corespunde criteriilor de calitate a normei de drept - **accesibilitate, previzibilitate și claritate**.

Aceste principii se regăsesc în art. 3,4,5 al Legii nr 780 din 27.12.2001 privind actele legislative, dar și în Hotărârea Curții Constituționale nr. 26 din 23.11.2010.

Totodată, necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată în jurisprudența CtEDO în mai multe cauze (Busuioc vs. Moldova, Guțu vs. Moldova.), dar și prin Avizul nr 11/2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni privind calitatea hotărârilor judecătorești.

Conform art. 23 (2) al Constituției Republicii Moldova Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle.

Totodată, rațiunea Legii 87 din 21.04.2011 este de a institui un remediu intern eficient împotriva duratei excesive a procedurilor judiciare și executare la baza cărui stau condițiile de admisibilitate

conform art. 35 al Convenției europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, cum ar fi: epuizarea căilor de recurs interne și într-un termen de șase luni, începând cu data deciziei interne definitive. Noțiunea „definitivă” în sensul Convenției este diferită de aceeași noțiune în sensul Codului de Procedură Civilă.

Atâta timp, cât Codul de Procedură Civilă instituie două căi de atac ordinare, cea a apelului și a recursului, termenul de șase luni după epuizarea a căilor de recurs interne se calculează începând cu data **deciziei irevocabile**.

În speță, reclamantul nu a folosit calea de recurs după pronunțarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 01.02.2018, astfel o decizie definitivă a devenit irevocabilă prin neatacare la data expirării termenului de recurs conform prevederilor art. 254 alin 2 pct. b Cod de Procedură Civilă.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

15.

Prin prezenta sesizare, se solicită Curții Constituționale de a declara neconstituțională sintagma „**de la intrarea în vigoare**” din art. 3 (2) al Legii 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, care, pretind că contravine art. 23 (2) al Constituției Republicii Moldova.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

16.

Nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate .

Cererea privind excepția de neconstituționalitate este depusă în raport de cauzalitate cu cauza civilă a reclamantului, însă declararea neconstituționalității sintagmei ”de la intrarea în vigoare” din art. 3 (2) al Legii 87 din 21.04.2011 ar avea un impact și asupra procedurilor penale și contravenționale.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

17.

- a) cererea de chemare în judecată a reclamantului Coțofan V.
- b) referința Ministerului Justiției
- c) încheierea judecătoreii Chișinău din 23 noiembrie 2018
- d) cererea de recurs declarată împotriva încheierii din 23 noiembrie 2018

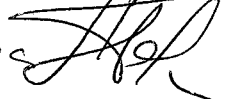
VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

18.

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul mun. Chișineu

Data 06.12.2018

avocat Beriozlichev Andrei

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

ÎNCHEIERE

19 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil al Curții de Apel Chișinău

având în componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Marina Anton

Judecătorii

Vitalie Cotorobai și Țurcan Ion

examinând chestiunea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Coțofan Vladislav către Ministerul Justiției privind constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil, încasarea dobânzii de întârziere, împotriva încheierii Judecătorei Chișinău, sediul Central din 23 noiembrie 2018, prin care s-a admis excepția de tardivitate.

c o n s t a t ă :

La data de 05 septembrie 2018, Coțofan Vladislav s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției prin care a solicitat:

- constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil,
- încasarea dobânzii de întârziere.

Prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Central din 23 noiembrie 2018, s-a admis excepția de tardivitate.

La data de 06 decembrie 2018, avocatul Ana Beriozchin în interesele recurentului Coțofan Vladislav a contestat cu recurs încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Central din 23 noiembrie 2018, solicitând casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare.

Concomitent cu cererea de recurs, avocatul Ana Beriozchin în interesele recurentului Coțofan Vladislav a înaintat și sesizare a Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate în conformitate cu prevederile art. 135 alin.(1) lit. a) și lit. g) din Constituție, potrivit căreia a solicitat verificarea constituționalității prevederilor art.3 alin.(2) al Legii 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil al cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil al hotărârii judecătorești și anume a sintagmei "de la intrarea în vigoare", pretinzând că contravine art. 23 alin.(2) al Constituției Republicii Moldova.

Studiind materialele cauzei, Colegiul Civil consideră necesar de a admite demersul de ridicare a excepției de neconstituționalitate din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) și g) al Constituției R. Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte; rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Potrivit dispozițiilor art.12¹ CPC privind ridicarea excepției de neconstituționalitate:

(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra

conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

(3) ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune nici unei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

(4) dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) *instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.*

În speță Colegiul civil a constatat că la data de 05 septembrie 2018, Coțofan Vladislav s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției prin care a solicitat:

- constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil,
- încasarea dobânzii de întîrziere.

Prin încheierea Judecătoriai Chișinău, sediul Central din 23 noiembrie 2018, s-a admis excepția de tardivitate.

La data de 06 decembrie 2018, avocatul Ana Beriozchin în interesele recurentului Coțofan Vladislav a contestat cu recurs încheierea Judecătoriai Chișinău, sediul Central din 23 noiembrie 2018, solicitînd casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudicare.

Concomitent cu cererea de recurs, avocatul Ana Beriozchin în interesele recurentului Coțofan Vladislav a înaintat și sesizare a Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate în conformitate cu prevederile art. 135 alin.(1) lit. a) și lit. g) din Constituție, potrivit căreia a solicitat verificarea constituționalității prevederilor art.3 alin.(2) al Legii 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil al cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil al hotărîrii judecătorești și anume a sintagmei "de la intrarea în vigoare", pretinzînd că contravine art. 23 alin.(2) al Constituției Republicii Moldova.

Raportînd aceste dispoziții la circumstanțele speței, Colegiul conchide că acesta nu este îndreptățit de a se expune asupra temeiniciei sesizării Curții Constituționale înaintate de către avocatul Ana Beriozchin în interesele recurentului Coțofan Vladislav instanța de recurs reținînd doar faptul că există incertitudine privind constituționalitatea prevederilor legale invocate ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, excepția este ridicată de către avocatul recurentului care este parte la proces, condiții în care în temeiul dispozițiilor art.12¹ CPC instanța de judecată, urmează să sesizeze Curtea Constituțională.

Din aceste considerente, Colegiul conchide că odată ce avocatul recurentului este îndreptățit de a sesiza Curtea Constituțională, iar sesizarea acesteia adresată Curții urmează a fi expediată acesteia de către instanța de recurs, Colegiul conchide că în speță urmează a fi admis demersul avocatului Ana Beriozchin în interesele recurentului Coțofan Vladislav cu expedierea sesizării Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate.

În conformitate cu art.12¹ CPC, art.art.269-270 CPC, Colegiul Civil

dispune:

Se admite demersul reprezentantului avocatul Ana Beriozchin în interesele recurentului Coțofan Vladislav.

Se ridică excepția de neconstituționalitate în pricina civilă la cererea de recurs depusă de avocatul Ana Beriozchin în interesele recurentului Coțofan Vladislav, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Coțofan Vladislav către Ministerul Justiției privind constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil, încasarea dobânzii de întârziere cu expedierea sesizării privind excepția de neconstituționalitate în adresa Curții Constituționale.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul
Judecătorii

Marina Anton

Vitalie Cotorobai

Turcan Ion

